EDUSKUNNAN OIKEUSASIAMIES

Eduskunnan perustuslakivaliokunnalle

LAUSUNTO

30.10.2026

Viite: valiokunnan kutsu kuultavaksi ja asiantuntijalausuntopyyntö 23.10.2026

EOAK/8808/2026: HE 169/2026 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Kansaneläkelaitoksesta annetun lain muuttamisesta

1 LAUSUTTAVANA OLEVA SÄÄNNÖSEHDOTUS

Kansaneläkelaitoksen työntekijöiden suojaamiseksi uhkailulta ja häirinnältä Kansaneläkelaitoksesta annettuun lakiin esitetään lisättäväksi uusi säännös (20 c §), jonka 1 momentin mukaan työntekijöiden suojelemiseksi uhkailulta ja häirinnältä päätöksentekijän nimi voidaan jättää pois Kansaneläkelaitoksen antamista toimeentulotukipäätöksistä ja niiden yhteydessä annettavista etuuspäätöksistä.

Päätöksentekijän nimi voidaan työntekijöiden suojelemiseksi uhkailulta ja häirinnältä jättää 2 momentin mukaan pois myös muista etuuspäätöksistä kuin 1 momentissa tarkoitetuista päätöksistä silloin, jos on syytä olettaa, että päätöksentekijään kohdistetaan uhkailua tai häirintää.

Jos päätöksentekijän nimi on jätetty pois päätöksestä, se tulee 3 momentin mukaan kuitenkin pyynnöstä ilmoittaa asianosaiselle, ellei ole syytä olettaa, että päätöksentekijään kohdistetaan uhkailua tai häirintää.

2 YLEISIÄ NÄKÖKOHTIA RATKAISIJAN TAI MUUN HENKILÖN NIMEN ILMOITTAMISESTA PÄÄTÖKSISSÄ

Pidän aluksi tarpeellisena tarkastella sitä, mitä voimassa oleva lainsäädäntö yleisesti ottaen toteaa yksittäisen virkamiehen tai toimihenkilön nimen ilmoittamisesta päätöksessä, koska näillä lähtökohdilla on laajemmin merkitystä nyt arvioitavana olevan säännösehdotuksen kannalta.

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain

mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Saman pykälän 2 momentin mukaan käsittelyn julkisuus sekä oikeus tulla kuulluksi, saada perusteltu päätös ja hakea muutosta samoin kuin muut oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja hyvän hallinnon takeet turvataan lailla.

Pykälä vastaa aiemman hallitusmuodon 16 §:ää, jonka perusteluiden mukaan hyvän hallinnon takeiden luettelo ei ole tyhjentävä vaan siinä on lueteltu hyvän hallinnon tärkeimmät osa-alueet (HE 309/1993 vp, s. 72 ja 74).

Hyvän hallinnon käsite saa sisältönsä perustuslain 21 §:n kokonaisuudesta ja se kattaa siten sekä 1 että 2 momentissa luetellut elementit. Perustuslain 21 §:n mukainen perustuslaillinen toimeksianto puolestaan edellyttää hyvän hallinnon takeiden turvaamista kokonaisuutena. Tämä tarkoittaa sekä menettelyllisten oikeusturvatakeiden että hyvää hallintoa koskevien laadullisten vaatimusten laintasoista vahvistamista. Jo hallintolakia edeltäneen hallintomenettelylain säätämisellä pyrittiin yhtenäistämään käytäntöä ja samalla vähentämään tarvetta säännellä hallinnon menettelykysymyksistä erityissäännöksin eri asiayhteyksissä. Tavoitteena oli yksityisten oikeussuojan tehokkaampi toteutuminen ja menettelyn ennustettavuus (HE 72/2002 vp, s. 5).

Perustuslain voimaan tullessa voimassa olleessa hallintomenettelylaissa ei ollut säännöksiä päätöksen sisällöstä eikä allekirjoittamisesta tai minkään nimitiedon esittämisestä. Käsitykseni mukaan lähinnä tapaoikeudelliseksi käytännöksi oli kuitenkin vakiintunut, että päätökset allekirjoitetaan käsin ja varustetaan nimenselvennyksin.

Voimassa olevan hallintolain 1 §:n ensimmäisen virkkeen mukaan tämän lain tarkoituksena on toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa sekä oikeusturvaa hallintoasioissa. Lain 5 §:n 1 momentin mukaan, jos muussa laissa on tästä laista poikkeavia säännöksiä, niitä sovelletaan tämän lain asemasta.

Hallintolaissa säädetään sellaisista hallintoasiassa noudatettavista menettelyllisistä vaatimuksista, jotka vaikuttavat olennaisesti yksityisen asemaan ja oikeussuojaan hallinnon päätöksenteossa (HE 72/2002 vp, s. 44).

Perustuslakivaliokunnan mukaan hallintolakia voidaan pitää perustuslain 21 §:ssä turvatun hyvän hallinnon menettelyllisiä takeita määrittelevänä peruslakina, jonka ensisijainen tarkoitus on toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa sekä oikeusturvaa hallintoasioissa (PeVL 88/2022 vp, s. 3). Se siten konkretisoi perustuslain 21 §:ssä turvattua hyvää hallintoa ja toteuttaa keskeisellä tavalla 21 §:n 2 momentissa olevaa lakivarausta (”turvataan lailla”).

Hallintolain 44 §:ssä säädetään niistä seikoista, joiden on käytävä ilmi päätöksestä. Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan hallintopäätöksestä on käytävä ilmi päätöksen tehnyt viranomainen. Päätöksen tekijän nimen ilmoittamista pykälä ei sitä vastoin edellytä.

Hallintolakia koskevaa hallituksen esitystä edeltänyt hallintolakiehdotus sisälsi nimenomaisen säännösehdotuksen velvollisuudesta ilmoittaa asian ratkaisemiseen osallistuneiden henkilöiden nimet. Lopulliseen hallituksen esitykseen säännöstä ei kuitenkaan tullut, eikä hallintovaliokuntakaan päätynyt ehdottamaan esitetyn sääntelyn muuttamista, vaikka se sinänsä toi esiin lähtökohtana, että nimitieto ilmaistaisiin päätöksessä. Valiokunta piti kuitenkin oikeusturvan näkökulmasta olennaisena sitä, että ehdotettu lisätietojen antajan nimeämisvelvoite pitää sisällään myös sen, että lisätietona on mahdollista pyytää tietoja myös päätöksen tekemiseen osallistuneista henkilöistä (ks. HaVM 29/2002 vp).

Päätöksen sisältöä koskeva nimenomainen säännös (44 §) voidaan käsitykseni mukaan nähdä perustuslain 21 §:n 2 momentissa tarkoitettuna muuna kuin 1 ja 2 momentissa nimenomaisesti mainittuna hyvän hallinnon elementtinä. Siten voitaneen mielestäni vahvoin perustein lähteä siitä, että ainakin hyvän hallinnon takeita perustuslain edellyttämällä tavalla osaltaan määrittämään tarkoitetun hallinnon yleislain tasolla on ollut eduskunnan nimenomaisen harkinnan tulos se, että ratkaisijan nimitietoa ei ole pidetty oikeusturvan ja hyvän hallinnon kannalta olennaisena päätökseen sisältyvänä tietona. Päätöksen tekijän nimitietoa ei täten olekaan säädetty päätöksen sisällön vaatimukseksi.

Tuolloin omaksuttu hallintolain sääntely poikkeaa esimerkiksi hallintolainkäytössä perinteisesti ja nimenomaisesti omaksutusta. Nykyisen vuodesta 2020 voimassa olleen oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 86 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan päätöksestä on käytävä ilmi päätöksentekoon osallistuneiden nimet. Samansisältöinen säännös sisältyi aiemman hallintolainkäyttölain 54 §:ään.

Vaikka hallintomenettelyn ja hallintolainkäytön sääntelyitä on tältä osin tosiasiassa lähennetty toisiinsa hyvän hallinnon tulkinnoin paitsi hallituksen esityksessäkin viitatuissa laillisuusvalvontaratkaisuissa myös oikeuskirjallisuudessa, tämä ei siltikään merkitse, että ratkaisijan nimen ilmoittamatta jättäminen olisi sinänsä lainvastaista asiaa hallintolain nojalla arvioitaessa.

Jo hallintomenettelylain voimassa ollessa ja ennen hallintolain voimaantuloa vuonna 2004 hallinnossa oli ennen muuta asetuksentasoisin erityissäännöksin mahdollistettu päätösten koneellinen allekirjoittaminen erityisesti ns. massahallintoasioissa, kuten erilaisissa etuusasioissa, mikä käytännössä merkitsee henkilön nimen merkitsemistä asiakirjaan tekstinkäsittelyllä. Tällaista sääntelyä on havaintojeni mukaan edelleenkin voimassa.

Hallintolaki ei kuitenkaan sinänsä edellytä päätöksen edes koneellista allekirjoittamista, eikä sitä edellytä myöskään laki sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa, jonka 20 §:n 2 momentissa on ainoastaan informatiivinen viittaussäännös siitä, että hallintoviranomaisen toiminnassa syntyneiden asiakirjojen koneellisesta allekirjoittamisesta säädetään erikseen. Tällaisia edellä jo viittaamiani erityissäännöksiä on vaihtelevasti sekä laki- että asetustasolla. Yleistä koneelliseen allekirjoittamiseen velvoittavaa säädöstä ei sen sijaan ole olemassa.

Perustuslakivaliokunta on eräässä – joskin varsin spesifissä, kiinteästi EU-asetusten määrittämässä – sääntely-yhteydessä pitänyt perusteltuna täydentää ehdotettua päätöksen sisältöä koskevaa sääntelyä – perustuslain 21 §:n 2 momentissa turvatut hyvän hallinnon takeet huomioiden – vaatimuksella päätöksen tekijän ilmaisemisesta päätöksessä. Lisäksi valiokunta kiinnitti yleisesti valtioneuvoston huomiota päätöksen tekijän ilmaisemista koskevan sääntelyn tarpeellisuuden arvioimiseen perustuslain 21 §:n ja 118 §:n kannalta (PeVL 38/2021 vp). Asiaa ei kuitenkaan pidetty säätämisjärjestyskysymyksenä. Hallintovaliokunta ehdotti perustuslakivaliokunnan lausunnon perusteella, että asianomaiseen säännökseen lisätään maininta päätöksen tekijästä (HaVM 14/2021 vp; Laki sisäasioiden rahastoista ohjelmakaudella 2021–2027, 16 §:n 2 mom.). Tästä spesifistä sääntely-yhteydestä ei kuitenkaan voida nähdäkseni johtaa yleisempää tulkintaa kysymykseen päätöksentekijän nimitiedon esittämisestä.

Kelan hallintopäätöksiä koskeva allekirjoitusvaatimus perustuu tällä hetkellä vielä voimassa olevaan Kansaneläkelaitoksesta annetun valtioneuvoston asetuksen säännökseen, joka tuli voimaan 1.1.2002. Lisäksi päätöksistä tuli vuoden 2025 loppuun saakka ilmetä myös hallintolain 44 §:n 1 momentin 4 kohdan mukaisesti sen henkilön nimi ja yhteystiedot, jolta päätöksestä on saatavilla lisätietoja.

Olen viime vuonna antamassani päätöksessä EOAK/368/2025, joka koski päätöksen allekirjoittamista ja lisätietojen antajan nimen ilmoittamista, pitänyt Kelan omaksumaa kokeilua lainvastaisena, kun sen toimeentulotukipäätöksistä oli poistettu edellä mainitut lain ja asetuksen edellyttämät nimitiedot. Korostin, että mikäli Kela pitää sääntelyä toimintansa erityispiirteiden vuoksi epätarkoituksenmukaisena, sen tulee pyrkiä aikaansaamaan tarpeellinen lainmuutos eikä soveltaa voimassa olevaa sääntelyä tavalla, jota se ei nimenomaisesti mahdollista.

Kelan päätösten osalta edellä jo todettu velvollisuus ilmoittaa lisätietojen antaja poistui, kun 1.1.2026 tuli voimaan Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 20 b §. Sen mukaan päätöksestä on käytävä ilmi Kansaneläkelaitoksen yhteystieto, josta asianosainen voi pyytää tarvittaessa lisätietoja päätöksestä.

Nyt esitetty muutos yhdessä edellä mainitun jo toteutuneen muutoksen kanssa merkitsisi kokonaisuutena sitä, että jatkossa Kelan toimeentulotuki-

tai eräistä muistaakaan etuuspäätöksistä ei välttämättä ilmenisi lainkaan henkilön nimi. Kelan osalta sääntelyn kokonaisuudessa ollaan siten siirtymässä äärilaidasta toiseen. Vielä viime vuonna Kelan päätöksissä tuli olla sekä asetuksen edellyttämä käytännössä ratkaisijan nimitieto (koneellinen allekirjoitus) että ilmetä hallintolain mukaisesti lisätietojen antajan nimi ja yhteystiedot. Jatkossa Kelan tietyissä päätöksissä ei olisi nähtävissä enää yhdenkään Kelan toimihenkilön nimeä.

Nyt vain Kelaa koskevalla muutoksella saattaa ajan mittaan olla heijastusvaikutuksia sellaisiinkin viranomaisiin, jotka tällä hetkellä allekirjoittavat päätöksensä tai muuten ilmoittavat päätöksissään ratkaisijan nimen, vaikkei siihen lakisääteistä velvoitetta olisikaan. Vaikka nimitiedon ilmaiseminen sinänsä edistää hyvää hallintoa, käytännön muuttaminen perustellusta syystä poistamalla nimitieto, – jolloin menettely olisi siis edelleen hallintolain mukainen –, ei välttämättä automaattisesti tarkoita, että toimenpide olisi hyvän hallinnon vastainen. Perustuslain 21 §:n mukaista perustuslaillista toimeksiantoa hyvän hallinnon konkretisoijana osaltaan toteuttava hallintolain 6 §:n sisältämä luottamuksensuojan periaate ei mielestäni automaattisesti estäisi nimen ilmoittamisessa omaksutun viranomaiskohtaisen käytännön muuttamista etenkään silloin, jos siihen olisi esimerkiksi nyt esillä olevan esityksen taustalla oleva painava hyväksyttävä syy.

Nyt esillä olevassa hallituksen esityksessä on nähtävästi kuitenkin lähdetty siitä, että havaittuun työturvallisuusongelmaan ei ole katsottu voitavan puuttua yksinkertaisimmillaan vain kumoamalla voimassa oleva ongelmallisena pidetty asetuksentasoinen säännös, jolloin sovellettavaksi olisi tullut hallintolain 44 §:n mukainen pääsääntö. Tällöin Kela olisi käsitykseni mukaan voinut harkintansa mukaan joko jatkaa nimien ilmoittamista päätöksissään tai muuttaa käytäntöään jättämällä ne pois perustellen käytännön muutosta työntekijöidensä työturvallisuudella aivan samalla tavalla kuin hallituksen esityksen alussa viitatun mutta tuolloin vielä ko. asetuksen vastaiseksi osoittautuneen kokeilunsa aikana.

Yhteenvetona totean, että kaiken kaikkiaan oikeustila asian ratkaisseen (tai sen käsittelyyn muuten osallistuneen) henkilön nimen ilmoittamisessa hallintoviranomaisten ratkaisuissa on jo tällä hetkellä muodostunut – ja ehdotetun sääntelyn toteutuessa on entisestään muodostumassa – etenkin hallinnon asiakkaan mutta myös viranomaisten näkökulmasta monitahoisuudessaan varsin sekavaksi:

> 1) Yleislakina sovellettavaksi tuleva hallintolaki, joka on tarkoitettu perustuslain 21 §:ssä turvatun hyvän hallinnon menettelyllisiä takeita määrittteleväksi peruslaiksi, ei edellytä kuin viranomaisen nimen ilmoittamista, mikä on lain säätämisajankohtana ollut lainsäätäjän nimenomainen tietoinen valinta, mutta laillisuusvalvojien ratkaisuissa eräissä asiayhteyksissä ja oikeuskirjallisuudessa niin ikään on puollettu ratkaisijan nimen esittämistä hyvän hallinnon näkökulmasta.

Edellä todetun vuoksi ei siten ole poissuljettua, että pelkän hallintolain mukaisen sääntelyn varassa toimivissa on sekä viranomaisia, jotka eivät ilmoita muuta kuin viranomaisen nimen päätöksessään, jolloin menettelyä ei voida pitää lainvastaisena, että viranomaisia, jotka ilmoittavat ratkaisijan nimen, vaikkei hallintolaki sitä edellytäkään.

2) On olemassa viranomaiskohtaista asetuksen- tai laintasoista erityissääntelyä – ajalta ennen ja jälkeen hallintolain – päätöksen koneellisesta allekirjoittamisesta, mikä käytännössä tarkoittaa henkilön nimen kirjaamista päätökseen tekstinkäsittelyllä; hallinnon yleislainsäädäntö ei kuitenkaan tunne nimenomaista velvoitetta koneelliseen allekirjoittamiseen.

3) Perustuslakivaliokunta on eräässä varsin spesifissä sääntely-yhteydessä pitänyt perusteltuna täydentää ehdotettua päätöksen sisältöä koskevaa sääntelyä – perustuslain 21 §:n 2 momentissa turvatut hyvän hallinnon takeet huomioiden – vaatimuksella päätöksen tekijän ilmaisemisesta päätöksessä arvioimatta asiaa enemmälti suhteessa siihen, että hallintolaki yleislakina ei sitä edellytä, ja siitä näkökulmasta, miksi nimen ilmoittaminen mahdollisesti juuri tuossa yhteydessä hallintolain pääsäännöstä poiketen olisi perusteltua.

4) Automaattinen päätöksenteko mahdollistaa ja tuottaa päätöksiä, joissa ei ole ihmisratkaisijaa lainkaan, jolloin päätöksistä ilmenee hallintolain pääsäännön mukaisesti vain päätöksen tehnyt viranomainen.

5) Nyt ehdotettu säännös on muotoiltu luonteeltaan poikkeussäännökseksi, jolla käytännössä poikettaisiin sellaisesta edellytyksestä, josta ei hallintolaissa säädetä (vrt. 5 §), ja poikkeus koskisi vain yhtä viranomaista ja senkin osalta keskeisimmiltään vain sen yhtä päätöslajia eli toimeentulotukiasioita, minkä lisäksi muissa Kelan päätöksissä nimen ilmoittamisessa jäisi tapauskohtaista harkintaa.

6) Voimaan tullessaan ehdotettu säännös voi perustellusti synnyttää muissakin viranomaisissa ja julkista hallintotehtävää hoitavissa sinänsä perustellun odotuksen siitä, että myös niitä koskevia lakeja tulisi muuttaa vastaavalla tavalla ja vastaavin perustein.

Kaiken kaikkiaan totean, että kysymystä päätöksentekijän nimen ilmoittamisesta ei tulisi pyrkiä sääntelemään tällaisilla yksittäisillä pistemäisillä lakiehdotuksilla (vrt. PeVL 7/2019 vp, s. 12), jotka ovat omiaan hämärtämään sitä lähtökohtaa, että hallintolaki on tarkoitettu perustuslain 21 §:ssä turvatun hyvän hallinnon menettelyllisiä takeita määrittäväksi peruslaiksi, jonka ensisijainen tarkoitus on toteuttaa ja edistää hyvää hallintoa sekä oikeusturvaa hallintoasioissa (PeVL 88/2022 vp, s. 3). Kyse onkin siten esimerkiksi siitä, onko jatkossa tarpeen erikseen arvioida päätöksen tekijän ilmaisemista koskevan nimenomaisen yleissääntelyn tarpeellisuutta perustuslain 21 §:n ja 118 §:n kannalta (ks. PeVL 38/2021 vp), mikäli hallintolain nykyistä sääntelyä ei pidetä riittävänä.

3 SÄÄNNÖSKOHTAISET KOMMENTIT

3.1 Ehdotettu 20 c §:n 1 momentti

Säännös mahdollistaa etuuskäsittelijän nimen poisjättämisen automaattisesti kaikkien asiakkaiden kaikista toimeentulotukipäätöksistä ja niiden yhteydessä annettavista päätöksistä, vaikka yksittäinen toimeentulotuen asiakas ei olisi kohdistanut työntekijään minkäänlaista häirintää missään vaiheessa.

Hallituksen esityksessä tätä on perusteltu sillä, että näissä asioissa häiriökäytöstä ilmenee yleisimmin. Toisaalta vaikuttaisi käsitykseni mukaan kuitenkin siltä, että varsin suuri osa – ellei enemmistö – toimeentulotukiasiakkaistakin lienee asiallisesti käyttäytyviä ainakin vuotuisen päätöksenteon määrään suhteutettuna.

Mielestäni jääkin hallituksen esityksen perusteella epäselväksi, miksei jäljempänä arvioitava 2 momentin mukainen häirintäolettamaan perustuva nimen poisjättäminen voisi olla riittävä ratkaisu myös toimeentulotukiasioissa. Sääntelyn selkeyden ja Kelan toiminnan yhdenmukaisuuden näkökulmasta nyt ehdotettua perustellumpana pitäisin hyvän hallinnon näkökulmasta ratkaisua, jossa nimen ilmoittamista koskeva sääntelytapa olisi johdonmukainen kaikkien Kelan päätösten osalta etuuslajista riippumatta. Tällöin erityislain eli Kela-lain pääsääntönä voisi olla hallintolain pääsäännöstä poiketen etuuskäsittelijän nimen ilmoittaminen, mistä puolestaan voitaisiin kuitenkin poiketa tuossa laissa säädetyistä erityisistä syistä, kuten sellaisista, joihin nyt esillä oleva hallituksen esitys perustuu.

3.2 Ehdotettu 20 c §:n 2 momentti

Muihin päätöksiin liittyy siis ehdotetun 2 momentin perusteella tapauskohtaisen harkinnan mahdollisuus häirintäolettamatilanteissa, ja päätöksenteko nimen poisjättämisestä jäisi hallituksen esityksen mukaan yksittäiselle etuuskäsittelijälle. Näissä tilanteissa on kyse ennakollisesta arvioinnista hakijan aiemman menettelyn tai hakemuksessaan esittämän perusteella (s. 24). Nämä harkintavallan käyttöä olennaisesti ohjaavat kriteerit eivät kuitenkaan ilmene suoraan säädöstekstistä, vaan säännöksen sanamuoto jättää yksittäiselle etuuskäsittelijälle varsin laajan itsenäisen harkintavallan arvioida, milloin hän katsoo hakijan toiminnan muodostavan niin vakavan häneen itseensä kohdistuvan uhan, että nimen pois jättäminen päätöksestä on aiheellista. Jätän harkittavaksi, onko säännöstä tarpeen täydentää esimerkinomaisella luettelolla niistä etuuskäsittelijän harkintavaltaa rajoittavista tai ohjaavista tekijöistä, joita tuossa syytä olettaa -harkinnassa voidaan ottaa huomioon.

3.3 Ehdotettu 20 c §:n 3 momentti

Kyseessä on asianosaisen tietojensaantioikeutta koskeva erityissäännös. Säännösehdotus on paitsi merkityksellinen myös ongelmallinen

perustuslain 12 §:n 2 momentissa säädetyn julkisuusperiaatteen näkökulmasta ja sen johdosta, että julkisuusperiaatteen tarkemmasta toteutuksesta säädetään keskeisimmin yleislaiksi tarkoitetussa viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa. Perustuslain mukaan viranomaisen hallussa olevat asiakirjat ja muut tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Perustuslaissa säädetyn julkisuusperiaatteen keskeisiä lähtökohtia ovat siten tiedon julkisuus ja se, että tiedon salassapidosta säädetään nimenomaisesti. Epäselväksi jää näin ollen, onko ehdotettu säännös kuitenkin julkisuuslakiin nähden erityinen salassapitosäännös, vaikka hallituksen esityksen perusteluissa sitä onkin luonnehdittu vain luovutusrajoitukseksi (s. 24).

Julkista valtaa viranomaisessa käyttävän henkilön nimitietoa ei ole julkisuuslaissa säädetty salassa pidettäväksi eikä ehdotetussa säännöksessäkään sitä sellaiseksi ehdoteta. Käytännössä säännösehdotus kuitenkin tarkoittaa julkisen tiedon luovuttamisen epäämistä asianosaiselta häirintäolettaman perusteella, jolloin häirintäolettama olisikin käytännössä peruste salata julkinen tieto. Julkisuuslaki puolestaan tuntee nimenomaisesti vain tilanteet, joissa asianosaiselta voidaan evätä oikeus saada salassa pidettäviä tai häntä itseään koskevia tietoja (11 ja 12 §).

Hallituksen esityksestä ilmenevin tavoin Kela on jo nyt tehnyt julkisuuslain mukaisia kielteisiä päätöksiä nimitietoa koskeviin pyyntöihin, mutta niihin ei ole haettu muutosta, joten ainakaan toistaiseksi ei ole odotettavissa oikeuskäytäntöä siitä, miten tuomioistuimet tätä kysymystä arvioisivat. Pidän ehdotettua säännöstä ongelmallisena, koska sillä yhtäältä poiketaan yleislakina sovellettavaksi tulevan julkisuuslain peruslähtökohdista ja toisaalta hämärretään erityislaissa julkisen ja salassa pidettävän tiedon rajaa muotoilemalla asia luovutusrajoitukseksi.

Apulaisoikeusasiamies
Mikko Sarja

Esittelijäneuvos jaostopäällikkönä
Juha Niemelä

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.